

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
معاونت بهداشتی

پشه آئدس

و پیشگیری از بیماری های منتقله از آن

تهیه و تنظیم :

گروه آموزش و ارتقاء سلامت- مدیریت بیماری ها

تابستان ۱۴۰۳

این پشه در محل های تجمع آب های راکد تخم گذاری می کند. آب انبارها، مخازن ذخیره آب، بشکه ها، کوزه ها، سطل ها، آب داخل کولرها، گلدان و زیرگلدانی یا آب داخل بطریه های شکسته، قوطی های کنسرو، ظروف پلاستیکی، لاستیک های مستعمل و غیره از جمله این محل ها می باشند.

مهم ترین اقدام جهت پیشگیری از ابتلا به این بیماری،
محافظت در مقابل گزش پشه است.

روشهای مبارزه با این پشه شامل موارد زیر است :

- جمع آوری و معدوم نمودن وسایلی که در آنها آب جمع می شود. (به خصوص در داخل و نزدیک به خانه ها)
- استفاده از اسپری و مواد دافع حشرات مانند پماد و کرم در متاطقی که پشه وجود دارد
- پوشیدن لباس های ترجیحا با رنگ روشن و آستین دار که اکثریت بدن را بپوشاند
- استفاده از موانع فیزیکی مانند توری و بستن درب و پنجره ها
- استفاده از وسایل حفاظت فردی مانند خوابیدن زیر پشه بند
- استفاده از شبکه های سیمی الکتریکی حشره کش، اسپری های حشره کش و قرصهای حشره کش در شبانه روز
- تخلیه آب و وسایل خنک کننده مانند کولرها، منابع، کوزه ها، سطل ها، بشکه ها و غیره
- جمع آوری صحیح زباله، برقراری سیستم های مناسب جمع آوری فاضلاب.

منبع : راهنمای پیشگیری و کنترل آئدس اجیپتی و آلبویکتوس در ایران - چاپ اول سال ۱۳۹۹
تب دنگ و تب های خونریزی دهنده، مرکز مدیریت بیماری های واگیر وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

۳- چیکونگونیا

این بیماری نیز از جمله بیماری های حاد ویروسی است که توسط پشه آئدس منتقل و منجر به تب ناگهانی و دردهای شدید مفصلی می گردد.

علائم این بیماری معمولا ۳ تا ۷ روز پس از گزش پشه شروع می شود.

علائم بیماری چیکونگونیا:

تب و درد مفاصل، سردرد و درد عضلانی، تورم مفصلی و کهیر از علائم این بیماری است. اکثر بیماران در عرض یک هفته احساس بهبود می کنند، اما در برخی از افراد، درد مفاصل ممکن است برای ماه ها ادامه پیدا کند یا تا حدی شدید شود که باعث از کار افتادگی گردد.

به محض مشاهده هر یک از علائم تب دنگ (تب، سردرد، درد چشم، درد مفاصل، بثورات و ...) بیمار باید فوراً به پایگاه مرقبت مرزی (فرودگاه) یا به سایر مراکز خدمات جامع سلامت مراجعه نمایند.

محل تکثیر و زندگی پشه عامل بیماری

زباله و فاضلاب مهم ترین محل تکثیر این پشه در مناطق شهری است. این پشه برخلاف پشه های معمول منازل، در تمام ساعات شبانه روز می تواند خونخواری کند.

پشه های آئدس در داخل خانه ها، نقاط تاریک، پشت کمد ها، زیر تخت و فضاهای بسته استراحت می کنند.

آئدس نام پشه‌ای است که به دلیل وجود بندهای سفید و مشکی بر روی بدن تحت عنوان ببر آسیایی شناخته می‌شود. اگر چه بیشتر در مناطق استوایی، جنوب شرقی آسیا، آمریکای جنوبی، آفریقا و بسیاری از کشورهای جهان دیده شده است اما می‌تواند توسط مسافری یا حمل و نقل کالاها به سایر کشورها هم گسترش یابد. پشه ماده آئدس در طول روز به ویژه نزدیک طلوع و غروب آفتاب، افراد را می‌گزد و خونخواری می‌کند و ممکن است در هر بار خونخواری چندین نفر مورد گزش قرار دهد این مسئله می‌تواند منجر به همه‌گیری انفجاری بیماری‌های منتقله از آن گردد. نیش پشه آئدس می‌تواند منجر به انتقال چند بیماری از جمله تب دنگی به انسان گردد.

مهمترین بیماری‌هایی که توسط پشه آئدس منتقل

می‌شود

- تب دنگ یا استخوان شکن
- زیکا
- بیماری چیکونگونیا (بیماری ناتوان کننده)
- تب زرد

۱- تب دنگ یا تب استخوان شکن

یک بیماری ویروسی است که باعث بروز تب بالا و گاهی دردهای بسیار شدید استخوانی می‌گردد. تب دنگ ممکن است بدون علامت و یا با علائم خفیف باشد. ولی در برخی افراد علائم با شدت بیشتری بروز می‌کند.

علائم شدید در بیماری تب دنگ:

- تب شدید و ناگهانی به همراه دو علامت از علائم زیر :
- سردرد شدید (اغلب در جلوی سر)
- درد پشت چشم‌ها که با حرکت چشم‌ها شدت می‌یابد.
- درد شدید عضلانی و مفصلی (به‌طوریکه تحت عنوان تب استخوان شکن نیز گفته می‌شود).
- تهوع و استفراغ
- بزرگی غدد لنفاوی

این بیماری در صورت عدم مراجعه به موقع نزد پزشک و یا تشخیص دیرهنگام، ممکن است منجر به بروز علائم شدید در بیمار و حتی مرگ گردد.

۲- زیکا

یک بیماری ویروسی است که از طریق انتقال خون مادر به جنین و نیز گزش پشه آئدس منتقل می‌گردد. از هر ۵ نفر آلوده به ویروس زیکا، ۴ نفر هیچ علائم و نشانه‌ای ندارند.

علائم ویروس زیکا:

تب خفیف، لکه‌های پوستی، درد مفاصل به ویژه در دست‌ها یا پاها، قرمزی چشم، درد چشم، سردرد، خستگی یا احساس ناراحتی عمومی و درد شکم این علائم معمولاً ۲ تا ۱۴ روز پس از گزش فرد توسط پشه آلوده آغاز می‌شود. این نشانه‌ها حدود یک هفته طول می‌کشد. بیشتر افراد به‌طور کامل از بیماری زیکا بهبود می‌یابند. خطر این بیماری زمانی است که مادر باردار مورد گزش پشه قرار می‌گیرد.

بیماری زیکا در دوران بارداری:

زمانی که در دوران بارداری به ویروس زیکا آلوده شده‌اند، در معرض خطر سقط جنین، زایمان زودرس، تولد نوزاد میکروسفال (مغز و سر غیر طبیعی و کوچک) و یا نوزاد مرده می‌باشند.

